

Project ZOTOV

Inleiding

De laatste jaren merkten de pedagogisch medewerkers van de BSO dat de kinderen van 8 jaar en ouder zichtbaar minder plezier beleefden aan de opvang op de BSO en daarom de BSO gingen verlaten. Omdat het KinderKwartier aan *alle* kinderen uitdagende opvang wil bieden, hebben de pedagogisch medewerkers ZOTOV ontwikkeld. ZOTOV is gebaseerd op het programma TOP, Tijd voor Ontspanning en Plezier, een intensief scholingsprogramma dat pedagogisch medewerker Esther Roorda volgde bij de SKSG Kinderopvang in Groningen.

We vinden het programma TOP goed aansluit bij de wensen en mogelijkheden van de leeftijdsgroep van kinderen van 8 jaar en ouder. Wel hebben we gemeend er een meer eigen programma te maken, onder een zelf bedachte naam. Dit is het project ZOTOV geworden. ZOTOV staat voor:

Z → Zelfstandig(heid)

O → Ontdekken

T → Talent

O → Ontspanning

V → Vrije Tijd

ZOTOV is het programma voor de kinderen van 8-12 jaar. Maar de kinderen van 4-7 jaar gaan zich al voorbereiden op ZOTOV. Op die manier is ZOTOV voor alle kinderen. Hoewel het programma ZOTOV verschillende aandachtsgebieden heeft, vinden de pedagogisch medewerkers het zelfstandig leren worden een belangrijk onderdeel. Uiteindelijk zullen alle BSO locaties binnen het KinderKwartier met ZOTOV gaan werken. In dit pakket vindt u alle informatie over de achtergrond van ZOTOV. Naast Esther Roorda zullen alle pedagogisch medewerkers participeren binnen het ZOTOV programma.

Wanneer het definitieve plan afgerond is, wordt in een gesprek met u, uw kind(eren) en de mentor besproken of en hoe uw kind(eren) kan (kunnen) en wil (willen) deelnemen aan ZOTOV. U krijgt hiervoor een uitnodiging van de mentor van uw kind(eren).

Team BSO De Hobbit, Zuidhorn

Waar staat ZOTOV voor?

Z → Zelfstandig(heid)

O → Ontdekken

T → Talent

O → Ontspanning

V → Vrije Tijd

We willen een duidelijk onderscheid maken het ZOTOV programma voor de kinderen van 4-7 en de kinderen van 8-12 jaar. Voor de kinderen van 4-7 jaar worden activiteiten aangeboden, ter voorbereiding op ZOTOV en op de locatie. Kinderen vanaf 8 jaar groeien door naar activiteiten buiten de BSO. Het is belangrijk te noemen dat het ZOTOV programma is toegespitst op het individuele kind. Elk kind is uniek en groeit anders. We maken het programma dus op maat voor elk kind.

De aanleiding voor het ontwikkelen van een ZOTOV programma is gebaseerd op verschillende factoren:

- De ervaring in het werken met kinderen op de BSO heeft doen uitwijzen dat kinderen vanaf 8 jaar onvoldoende uitdaging vinden in het huidige aanbod.
- Dit heeft als gevolg dat de kinderen zich gaan vervelen, minder gemotiveerd naar de BSO komen en zich uiteindelijk afmelden.
- Naast de mogelijkheden van naschoolse activiteiten is er vanuit de kinderen een behoefte aan nog méér en andere activiteiten: met vriendjes in/uit het dorp spelen, aan activiteiten meedoen, bijvoorbeeld schaatsen op de ijsbaan, zwemactiviteiten of zwemles in het zwembad, enzovoort.
- De kinderen zijn eraan toe om ze stukje bij beetje los te laten. De wereld wordt steeds groter en groter en zo hoort het ook!
- Het ZOTOV project is gericht op de bevordering van de zelfstandigheid, de verantwoordelijkheid, en de betrokkenheid van de kinderen.
- Door het ZOTOV programma al spelenderwijs aan te bieden aan de kinderen van 4 jaar, stromen de kinderen geleidelijker door. Het is dan een logische volgende stap om verder te gaan in het programma. Ze hebben dan al meer bagage mee gekregen.

Doel:

Door middel van het aanbieden van een ZOTOV programma wordt het ontwikkelingsklimaat voor kinderen vanaf 8 jaar verruimd. Er worden meer mogelijkheden, in de vorm van deelname aan activiteiten buiten de BSO, geboden.

Hiermee wordt de ontwikkeling van de zelfstandigheid en het verantwoordelijkheidsbesef van de kinderen bewust gestimuleerd.

Uitgangspunten:

- Ouder¹ en kind kunnen KIEZEN om deel te nemen aan ZOTOV. Het is niet verplicht.
- ZOTOV is een aanbod op maat en gaat uit van de behoefte van het individuele kind.
- In het ZOTOV gesprek tussen ouders, kind en de groepsleiding wordt besproken van waaruit het kind start in een van de niveaus van ZOTOV (deze worden beschreven op pagina 5). Zij doen dit op basis van een gezamenlijke inschatting. Er worden concrete afspraken gemaakt, die schriftelijk vastgelegd worden.
- Voordat de kinderen buitenshuis op pad gaan, vindt een verkeerstraining plaats.
- De groepsleiding richt zich zowel op het individuele kind als op de groep als geheel.
- De groepsleiding zorgt voor een evenwicht tussen vrijheid, zelfstandigheid en sociale vaardigheden.

¹ Wanneer 'ouder' in de tekst staat kan ook worden bedoeld ouders en verzorger of verzorgers.

- De groepsleiding en de groep bieden de vertrouwde basis van waaruit de kinderen kunnen uitvliegen en waarop zij terug kunnen vallen.

Pedagogische visie:

- We geven kinderen vanaf 4 jaar spelenderwijs steeds meer verantwoordelijkheden. We stimuleren het individuele kind om te groeien. Elk kind is uniek en we bekijken individueel wat ze kunnen en coachen/leren hen in zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. Op die manier kunnen de kinderen wanneer zij 8 jaar worden doorgroeien in het ZOTOV programma.
- Kinderen ontplooiingsmogelijkheden aanbieden in aansluiting op wat zij nodig hebben.
- Opvoeden is een activiteit die gericht is op het meegeven van 'bagage' die ze nodig hebben om in de samenleving volwaardig te kunnen functioneren.
- Dit betekent concreet voor kinderen van 8 jaar en ouder dat zij het nodig hebben om de buitenwereld te ontdekken als voorbereiding op de volgende stap: het voortgezet onderwijs.

Ouderbetrokkenheid:

Deelname aan het ZOTOV programma kan pas plaatsvinden in goed contact met de ouders. We overleggen en stemmen af met de ouder(s) hoe er invulling wordt gegeven aan het ZOTOV programma en de begeleiding van het kind. In het dagelijkse contact met de groepsleiding, de ouder(s) en het kind vindt uitwisseling plaats over de ervaringen van en met het kind.

Voorwaarden:

a. Het kind en de ouder(s)

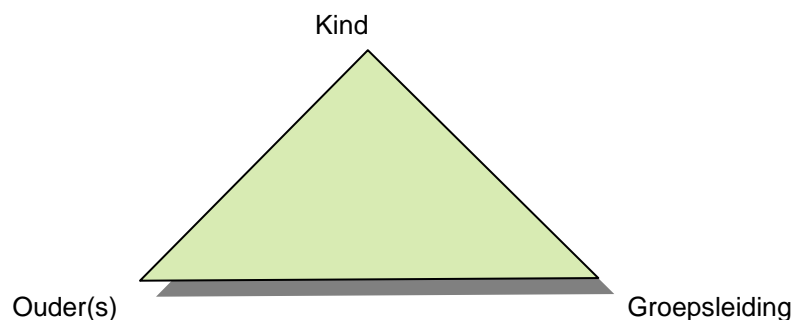
Kinderen van 8 jaar en ouder kunnen deelnemen aan het ZOTOV programma. Het programma start na het ZOTOV gesprek met het kind en zijn/haar ouder(s). Naar aanleiding van het gesprek worden afspraken gemaakt en een ZOTOV contract opgesteld. In dit contract staan de afspraken. De afspraken worden tijdens het ZOTOV project door de mentor bijgehouden. Voordat er wijzigingen of uitbreidingen van het contract mogelijk zijn, worden deze eerst samen met de ouder(s), het kind en de mentor besproken en gezamenlijk ondertekend. Voor ouders is het van belang dat zij bereid zijn om hun kinderen onder begeleiding los te laten. De ouders geven samen met de mentor aan dat zij het kind meer verantwoordelijkheid kunnen en willen geven.

b. Medewerkers

Van de groepsleiding die met het ZOTOV programma gaan werken, wordt er naast de bestaande functie-eisen het volgende gevraagd:

- Organisatorische kwaliteiten bezitten.
- In staat zijn kinderen los te laten.
- Zorgdragen voor voorwaarden en vormen van kindparticipatie.
- Het onderhouden van intensief contact met de ouders en zorgdragen voor, in overleg gemaakte, heldere afspraken.
- Op de hoogte zijn van de ontwikkeling van 8 tot 12-jarige kinderen op sociaal-emotioneel en cognitief gebied.

De driehoek

Het belangrijkste van het ZOTOV programma is de driehoek. De balans tussen kind, ouder(s) en groepsleiding. De drie partijen moeten op één lijn liggen. Als dit niet zo is, kan het kind niet deelnemen aan het ZOTOV programma.

Hiervoor zijn de volgende aspecten een voorwaarde:

Kind:

- eigen initiatieven
- (willen) leren om zichzelf verantwoordelijk te voelen
- plezier

Ouders:

- goed overleg
- invulling contract
- overdracht
- kinderen loslaten
- afstemming
- communicatie

Groepsleiding:

- intensief contact met ouder en kind
- in staat zijn kinderen los te laten
- op de hoogte zijn van de ontwikkeling kinderen 8-12 jaar.
- organisatorische kwaliteiten bezitten

De niveaus van het ZOTOV programma

We willen graag met drie niveaus gaan werken. De kinderen die 4 jaar zijn beginnen in niveau 1. De kinderen groeien door naar het volgende niveau. Door middel van opdrachten leren ze verantwoordelijkheidsgevoel krijgen en worden ze steeds zelfstandiger. Elk niveau heeft een paar speerpunten waar kinderen aan moeten voldoen voordat ze naar het volgende niveau gaan. De groepsleiding is nog bezig dit verder te ontwikkelen, maar het ziet er ongeveer zo uit:

Niveau 1 (leeftijd 4 - 6 jaar):

Zelfstandig

- naar de wc gaan
- de tassen opbergen
- de jassen ophangen
- schoenen aandoen en veters strikken
- jassen dichtdoen
- broodjes smeren
- buiten spelen zonder leidster

Kleine opdrachten uitvoeren, zoals:

- opruimen
- tafels klaar maken
- na het eten je eigen spullen opruimen

Waar we de kinderen alvast in stimuleren:

- 'zorgen' voor elkaar en voor de omgeving
- stimuleren in de verantwoordelijkheid zelf ruzies op te lossen

Niveau 2 (leeftijd 6 - 8 jaar):

Zelfstandig

- (leren) klok kijken
- en alleen naar buiten
- zelfstandig leren fietsen
- crackers e.d. voor elkaar smeren
- 'zorgen' voor elkaar en voor de omgeving

Waar kunnen we ze alvast in stimuleren:

- leren omgaan met geld
- zelfstandig leren fietsen - behalen van het fietsdiploma is een voorwaarde voor het volgende niveau.

Niveau 3 (leeftijd 8 - 12 jaar):

Zelfstandig

- van school naar de BSO komen
- van het (school)plein, af de buurt in, het dorp in om te spelen
- boodschappen doen bij de Aldi, Albert Heijn, De Boer
- leren omgaan met geld, leren over de waarde van geld
- naar vriendjes in de buurt, in het dorp gaan
- samen naar het zwembad gaan
- samen met de bus en/of de trein gaan
- naar je sportclub gaan
- naar huis gaan

ZOTOV in de praktijk

Op de BSO Kameleon in Opende

De BSO is nadrukkelijk een aanvulling in activiteiten, want het is de 'vrije tijd' van kinderen; een activiteit moet niet! Op de BSO Kameleon in Opende wordt er al voor een groot deel gewerkt met de uitgangspunten van ZOTOV. We proberen dit te realiseren door de kinderen een mate van zelfstandigheid te geven in een lerend proces. Hierdoor ontdekken de kinderen de wereld en hun grenzen, samen met ons. Alle activiteiten worden eerst met de ouders besproken en geregistreerd op hun contracten.

Met vriendjes naar de ijsbaan

Op de dinsdag is er de mogelijkheid voor de kinderen te gaan schaatsen op de ijsbaan. De schaatsen staan klaar en de kinderen hebben hiervoor toestemming van ouders. Tussen de middag bespreken de kinderen met de pm'er wat ze die middag willen gaan doen. Er gaan drie jongens samen schaatsen en één jongen gaat bij een vriendje spelen. De drie jongens die gaan schaatsen drinken eerst nog even wat op de BSO en bespreken dan ook hoe laat ze weer terug zijn op de BSO, of dat ze door hun ouders bij de ijsbaan worden opgehaald. De andere jongen spreekt af dat hij uit school met zijn vriendje mee naar huis gaat en om half zes weer op de BSO is.

Samen naar de Fixet

We hebben het afgelopen jaar aan verschillende projecten met hout gewerkt. Het kwam dan ook regelmatig voor dat er iets op was of dat er we iets nieuws moesten aanschaffen. De kinderen maakten dan een boodschappenlijstje voor de benodigdheden. Ook dachten zij na over hoeveel geld daarvoor nodig zou zijn. Dit benodigde geld kregen zij de groepsleiding mee. Na het boodschappen doen leverden de kinderen het bonnetje en het resterende geld weer bij de groepsleiding in.

Samen van school naar de BSO fietsen

Op de maandag en dinsdag is er groepje van maximaal 6 kinderen die op de fiets van school naar de BSO komen. Van dit groepje wordt in overleg, en bewust, de 'eerste fietser' gekozen. De eerste fietser is verantwoordelijk voor het tempo van het fietsen, maar houdt ook in de gaten of de laatste fietser meekomt. Van te voren is in het groepje de fietsroute afgesproken. Ook zijn de verkeersregels doorgenomen: hoe kijk je uit? Waar steek je over? Er wordt steeds een andere 'eerste fietser' uitgekozen; dan wordt ook weer even genoemd dat diegene verantwoordelijk is voor het tempo en voor de laatste fietser.

Het Fietsproject voor de jongste kinderen op BSO De Hobbit in Zuidhorn

De afgelopen maanden werken de pedagogisch medewerkers en de kinderen aan het Fietsproject. Dit geldt voor de kinderen die de Borgh en Het Anker bezoeken en op de fiets naar school komen. Onder begeleiding van een pm'er fietsen ze samen naar de BSO. Bij het vertrek van school krijgt elk kind een nummer. De pm'er fietst voorop en het oudste kind fietst achteraan. Zowel de pm'er voorop als het kind achteraan, dragen een oranje hesje. Binnenkort zorgen we ervoor dat alle kinderen een oranje hesje dragen tijdens het fietsen.

We hebben een aantal afspraken gemaakt: we fietsen achter elkaar, we houden ons aan de verkeersregels en letten goed op. We roepen en schreeuwen niet en doen niet raar.

De pm'er werkt met tekens, bijvoorbeeld voor 'stoppen' en voor 'vaart minderen' en/of 'tegenliggers'. We vinden deelnemen aan het verkeer een serieuze zaak. Dat weten de kinderen en ze handelen er ook naar! Het is heel leuk om te zien hoe de kinderen hierdoor 'groeien'. Ze krijgen een positiever zelfbeeld.

ZOTOV op BSO De Hobbit in Zuidhorn

Ook op BSO De Hobbit wordt al voor een groot deel volgens ZOTOV gewerkt. Er zijn kinderen die zelfstandig van school naar de BSO mogen fietsen. Vooral in de beginperiode, wanneer het kind zelfstandig van school naar de BSO fietst, geeft het de pm'er een gevoel van rust als het kind zich, bij het vertrek van school en de aankomst op de BSO, even meldt bij de pm'er (met de kindlijst).

Ook gaan kinderen zelfstandig op de fiets naar een sport- of muziekles. Dit kan een kind alleen zijn, of een tweetal. Eventueel bellen zij de pm'er(s) op de BSO als zij bij de sport- of muziekles zijn aangekomen.

De kinderen gaan ook zelfstandig boodschappen doen voor een activiteit, bij de Aldi of Albert Heijn. Hierbij komen de volgende punten aan de orde: welke boodschappen moeten er komen? Hoeveel geld moeten we meenemen? Waar moet het geld in?

En tijdens het winkelen: waar vind je wat je wilt kopen? En bij welke kassa ga je staan? En als laatste: het bonnetje meenemen en het wisselgeld controleren.

Tijdens de spelweken in de zomervakantie is het mogelijk dat de kinderen zelfstandig naar het jongerencentrum Avalon gaan.